

BEKERING

Vannacht hoorde ik op de radio iemand vertellen over zijn bekering. Zestien jaar geleden was hij naar een verjaardagsfeestje geweest. Daar werd hem door enkele aanhangers van de Maranathagemeente zo enthousiast over Jezus verteld dat hij na twee uur niet anders kon dan 'ja' antwoorden op hun vraag of hij Jezus wilde ontvangen. En hoewel niet zonder ups en downs geloofde hij nog steeds.

In mijn jaren in Midden-Amerika kwam ik vaak mensen tegen die in hun bijbel een bepaalde tekst dik onderstreept hadden en er een datum bij gezet hadden: de datum van hun bekering. Ineens hadden ze het licht gezien. Zoals Saulus op weg naar Damascus in de eerste eeuw. Vol overtuiging was hij christenen aan het vervolgen. Maar plotseling werd hij omstraald door een licht uit de hemel en, tijdelijk blind, kwam hij tot het inzicht dat hij onmiddellijk moest stoppen met de vervolgingen. Hij werd de bekende apostel Paulus. Of neem Augustinus, na een wild leven van wijntje en trijntje, gooide hij het roer om en werd een van de meest eerbiedwaardige kerkvaders. Over bekering gesproken!

Vroeger kon ik met een zekere jaloezie naar dit soort verhalen kijken. Opgegroeid in een gereformeerd gezin, waar het geloof een vrolijke vanzelfsprekendheid met een sterk ethisch appèl was, ben ik geleidelijk aan zelf gelovige geworden. Zonder spectaculaire bekering. Niks geen spannend verhaal. Ik was gewoon te braaf en te fatsoenlijk voor een drastische breuk met het verleden. Misschien zou ik nu eens een paar maanden alle remmen los moeten gooien: met een snelheid van 150 km per uur op de snelweg rijden, mij dagelijks een stuk in de kraag drinken, man en kinderen verwaarlozen. Misschien zou ik met een knappe zuiderling de wereld in moeten trekken of drugs gaan smokkelen en de belasting ontduiken. Daarna zou ik mij op opzienbarende wijze kunnen bekeren en weer op het rechte pad geraken. Maar ja, ik heb daar eerlijk gezegd helemaal geen zin in, mij veel te veel sores en stress. En erover doordenkend, besef ik dat mijn dagelijkse inspanningen om het goede te doen en naar mensen om te zien, even zovele bekeringen zijn. Elke dag opnieuw.

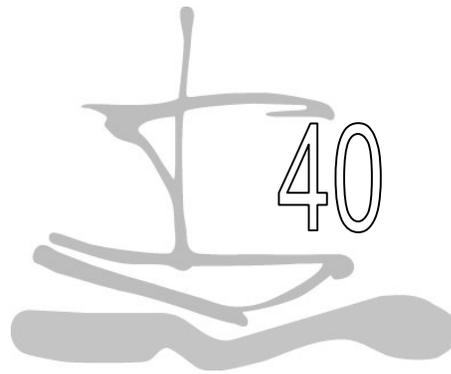
IB

VIERING 40 JAAR RAAD VAN KERKEN: 21 JUNI 2008

Op 21 juni 2008 is het precies veertig jaar geleden dat de Raad van Kerken in Nederland werd opgericht. Deze mijlpaal in de geschiedenis van de Nederlandse oecumenische beweging wordt gevierd op zaterdag 21 juni 2008 in Utrecht. Reserveert u deze datum vast in de agenda, want het wordt ongetwijfeld een leuke en inspirerende dag.

Het feest begint al op zondag 15 juni wanneer in de vier uitersten van het land - Groningen, Noord-Holland, Zeeuws-Vlaanderen en Zuid-Limburg – een estafette van lokale raden van kerken van start gaat met een oecumenische viering. Vervolgens gaat de estafette via elke dag vier andere plaatsen naar Utrecht, waar op zaterdag 21 juni de feestelijke slotviering plaatsvindt. Op maandag, dinsdag, woensdag, donderdag en vrijdag zullen telkens minstens vier lokale raden van kerken een activiteit of viering organiseren en zo het stokje doorgeven naar Utrecht. Op de website van de Raad zullen liturgiesuggesties komen, zodat ook andere lokale raden van kerken, gemeenten en parochies het feest kunnen meevieren, tussen 15 en 21 juni 2008. Alle lokale raden zijn uitgenodigd om op eigen wijze in de week voor de 21^e het feest mee te vieren.

Intussen wordt al hard gewerkt aan een prachtig boek waarin de geschiedenis van de afgelopen veertig jaar beschreven wordt. Wat stond de werkers van het eerste uur voor ogen, welke idealen hadden zij, wat is ervan terechtgekomen en hoe kijken we nu aan tegen de toekomst van de oecumenische beweging? Dat zijn vragen die aan de orde komen. Het boek zal gepresenteerd worden op een symposium, waar sprekers uit binnen- en buitenland hun visie zullen geven op de toekomst van de oecumene.

Natuurlijk zal er aan het eind van de middag een mooie oecumenische viering gehouden worden. Oecumenische 'tophits' uit de afgelopen jaren zullen niet ontbreken. Ook zullen de lokale raden die aan de estafette hebben meegedaan er een plaats krijgen.

En omdat de Utrechtse stedelijke raad van kerken op die dag ook precies veertig jaar bestaat, gaat het feest nog door tot in de late uurtjes. In de Utrechtse binnenstad zullen tal van kerken open zijn en een eigen programma bieden. Kortom, een jubileumfeest om nu vast in de agenda te zetten!

VERKLARING RAAD OVER VREDE IN MIDDEN-OOSTEN

In juni is het veertig jaar geleden dat de Zesdaagse Oorlog plaatsvond, waardoor de situatie in het Midden-Oosten ingrijpend veranderde. Er zijn weinig onderwerpen waarover in de kerken meer uiteenlopende standpunten te vinden zijn dan het Israëliisch-Palestijns conflict. Dat maakt het niet gemakkelijk om met een Verklaring te komen. Toch meent de Raad van Kerken dat het gevoel van machteloosheid, dat velen bekruipt bij het voortduren van de spiraal van geweld en tegengeweld, niet mag leiden tot onverschilligheid. Daarom roept de Raad alle kerken en gelovigen op om op zondag 10 juni te bidden voor een gezamenlijke vreedzame toekomst van Israël's en Palestijnen in de regio.

OPROEP TOT INZET VOOR VREDE VOOR ISRAËLI'S EN PALESTIJNEN

Veertig jaar na de Zesdaagse Oorlog

Verklaring van de Raad van Kerken in Nederland

Dezer dagen is het veertig jaar geleden dat de situatie in het Midden-Oosten ingrijpend veranderde door de Zesdaagse Oorlog. Tot vandaag toe zijn de gevolgen zichtbaar en voelbaar. In 1967 nam binnen het bestek van enkele weken de dreiging vanuit de Arabische wereld jegens Israël sterk toe, onder meer door het vertrek van de vredesmacht van de Verenigde Naties uit de Sinaï en de blokkade van de straat van Tiran. Uiteindelijk bleek er geen andere uitweg meer dan oorlog en bezette Israël de Gaza-strook, de Sinaï, de Westelijke Jordaanoever en de Golan-hoogte. Het aantal Palestijnse vluchtelingen nam sterk toe, na de honderd-duizenden die al twintig jaar eerder in vluchtelingenkampen terechtgekomen waren. Vele anderen werden geconfronteerd met de bezetting van hun land.

In de veertig jaar die volgden wisselden hoop en wanhoop, machteloosheid en verlangen naar vrede en veiligheid elkaar in hoog tempo af.

De bezetting van Palestijns gebied werd geconsolideerd in een nederzettingenbeleid dat niet spoort met het internationale recht waarvoor de Verenigde Naties trachten te staan.

De dreiging jegens Israël en de frustratie van het Palestijnse volk kregen keer op keer gestalte in bomaanslagen op Israëliische burgers. Het bestaansrecht van de staat Israël werd niet door alle partijen onvoorwaardelijk erkend. Maar ook waren er vredesprocessen als die van Camp David en Oslo, die een weg naar vrede leken te wijzen.

Voor het doorbreken van de vicieuze cirkel van geweld en tegengeweld is moreel leiderschap nodig, maar zowel politici in de regio als de internationale gemeenschap blijken keer op keer verdeeld en machteloos.

Veertig jaar. Zou na deze periode van uitzichtloosheid de tijd niet rijp zijn om uit te zien naar een nieuwe tijd? Het is meer dan ooit nodig te zoeken naar een toekomst van vrede en gerechtigheid. Als gelovigen en mensen die het goede willen zoeken, mogen wij ons niet neerleggen bij het duister van het geweld. Wij blijven geloven in een thuis voor alle mensen.

Hoewel dit conflict geen religieus conflict is, zijn de religies er zeer bij betrokken. Soms worden religies gebruikt om politieke aspiraties te legitimeren. De drie historisch met elkaar verbonden religies, jodendom, christendom en islam, delen in de dubbelzinnigheden van de bestaande situatie. Ze hebben soms bijgedragen aan het ontstaan en de ontwikkeling van de problemen. Maar ze leven ook uit tradities die spreken van vrede en recht, van verzoening en vernieuwing. In navolging van Abraham, de vader van alle gelovigen, mogen zij blijven hopen tegen alle wanhoop in en op weg gaan naar een toekomst van vrede en gerechtigheid.

Veertig jaar. Is het niet genoeg geweest? In verbondenheid met Joden en Palestijnen kan de Raad van Kerken in Nederland niet stilzwijgend voorbijgaan aan de huidige situatie van geweld. De Raad blijft bidden om vrede voor allen die lijden onder geweld. De Raad wordt niet moe te bidden om wijsheid voor allen die op deze situatie invloed hebben. De Raad roept iedereen op zich niet neer te leggen bij het geweld en te blijven werken aan een gezamenlijke vreedzame toekomst van Israëli's en Palestijnen in de regio. Opdat mensen werkelijk thuis kunnen komen.

*Laten wij bidden
voor allen in Israël en de Palestijnse gebieden
die lijden onder geweld,
wier leven in puin ligt en wier toekomst in rook opging,
dat zij eindelijk de kans krijgen om in vrede een bestaan op te bouwen.*

*Laten wij bidden
voor alle machthebbers en bestuurders,
in de regio en wereldwijd,
dat zij de weg van dialoog verkiezen boven die van geweld
en ernst maken met het werken aan vrede en gerechtigheid.*

*Laten wij bidden
voor onszelf als mensen die op afstand betrokken zijn,
dat wij onze machteloosheid niet omzetten in apathie en onverschilligheid,
maar blijven hopen op en bidden voor een vreedzame oplossing,
opdat alle bewoners van de regio een veilig thuis vinden.
Amen.*

Amersfoort, 31 mei 2007

OVER EEN ANDERE BOEG

In mei verscheen de brochure 'Over een andere boeg. Handreiking voor missionair kerk zijn in een tijd van kentering'. De uitgave is het resultaat van het werk van de beraadgroep Missionaire presentie. Een bijdrage van Dineke Spee, voorzitter van de beraadgroep.

Vindplaatsen van hoop

Al vóór het jaar 2000 constateerde de Raad een grote verlegenheid bij veel kerken: er is een teruggang in leden, in inkomsten en in uitstraling naar de samenleving. Tegelijkertijd vraagt de samenleving om zingeving en verwacht men een positieve bijdrage van kerk en religie. Daarom heeft de Raad in 2002 een beraadgroep ingesteld met als opdracht zich te bezinnen op de mogelijkheden en voorwaarden van de communicatie van het evangelie, en om de uitwisseling van missionaire initiatieven te stimuleren.

De beraadgroep werd breed samengesteld, met vertegenwoordigers uit leden van de lidkerken, maar ook uit mensen van kerkelijke gemeenschappen die niet in de Raad vertegenwoordigd zijn. Zij gingen in twee- of drietallen naar 'vindplaatsen van hoop', plaatsen waar het evangelie vandaag de dag gestalte krijgt. In een jaar tijd werden zo onder meer het oudewijkkenpastoraat, een Afrikaanse pinksterkerk, een Brabantse kloostergemeenschap, een Church Growth-gemeente, en een jongerenkerk bezocht. In totaal werden vijftien bezoeken afgelegd, waarvan de verslagen in de brochure zijn opgenomen. De beschrijving van de missionaire praktijk aan de basis werd daarna besproken en becommentarieerd, met behulp van experts op verschillende vakgebieden. Aan het eind van het proces werden de bevindingen verzameld en vervolgens in tien aanbevelingen neergelegd.

Kentering der tijden

Als ons iets is duidelijk geworden bij onze tocht naar vindplaatsen van hoop, is het wel dat we niet moeten onderschatten hoe groot de breuk met het verleden is. Het oude voldoet niet meer. Tegelijkertijd is duidelijk dat nieuwe vormen voor missionair kerk-zijn niet zomaar voor handen zijn. De eerste aanbeveling gaat over deze 'kentering der tijden': onze geloofs-gemeenschappen zullen moeten erkennen dat het oude geloofsgoed zijn vanzelfsprekendheid heeft verloren, en dat we nog geen nieuwe antwoorden hebben op de vragen van deze tijd. We moeten veranderen en loslaten. Voor gevestigde kerken een lastige opgave!

Gaandeweg werd ook duidelijk dat het begrip 'missionaire presentie' niet eenduidig is. Het is de beraadgroep niet gelukt om tot een gedeelde definitie van dat begrip te komen. Wél zijn er acht kenmerken van missionaire presentie genoteerd, waarbij de notie van de gastvrijheid cruciaal blijkt te zijn. Maar tot een dogmatische eenheid kwam het niet. Wat de leden van de beraadgroep ondanks dit onvermogen verbond, was het verlangen om samen naar nieuwe wegen te zoeken. Heeft het traditionele consensusmodel van de oecumene zijn tijd gehad, en moeten we het nu zoeken in een gedeeld toekomstperspectief?

Maatwerk

We hebben, anders dan onze opdracht luidde, geen modellen voor missionaire

presentie kunnen aanreiken. Ook hier bleek de werkelijkheid diverser dan wij dachten. De brochure biedt geen kant-en-klaarrecept voor een vitale en aantrekkelijke gemeente. We hebben er uiteindelijk voor gekozen om de vondsten naast elkaar te laten staan, en niet te harmoniseren. In plaats van diepgravende analyses en sluitende conclusies, biedt *Over een andere boeg* fragmenten en aanbevelingen. Missionaire presentie in deze tijd betekent maatwerk en rekent met verscheidenheid. Grote en kleine geloofsgemeenschappen zullen elkaar daarbij van dienst kunnen zijn. De uitdaging ligt in het erkennen dat de inzet van de ander complementair is en dat tegenstellingen en verschillen in benadering niet bedreigend zijn, maar inspirerend.

Over een andere boeg

Het proces in de beraadgroep is niet altijd even eenvoudig geweest. Na een enthousiaste start kwamen we stil te liggen. Zo'n anderhalf jaar geleden zaten we met een kleine groep leden bijeen, zonder te weten hoe het verder moest.

De bezoeken aan de basis waren afgelegd, geïnterviewd, besproken en door buitenstaanders becommentarieerd. Er lag veel materiaal, maar op een of andere manier kregen we er geen greep op. Vooral het gegeven dat we volgens onze eigen conclusie vanuit een compleet ander beeld moesten gaan denken, maakte ons vleugellam.

Een van ons haalde toen het verhaal van de visvangst uit Johannes 21 aan, één

van de verschijningsverhalen. Aanvankelijk wordt er na de opstanding niets gevangen. Als een 'vreemde' aanraadt om het net over de andere boeg te gooien, is de opbrengst boven verwachting. God blijkt (nog steeds!) in het spel te zijn en de discipelen kunnen haast niet geloven wat hen overkomt. Zo voelden wij ons: als de leerlingen van Jezus die 's nachts niets hadden gevangen. En we zeiden tegen elkaar: 'Laten we het net over de andere boeg gooien en laat ons de moed hebben om vanuit een ander perspectief te werken.'

Het oude is voorbij, dat voldoet niet meer. We weten nog niet hoe het verder moet, maar we geloven dat God ons zal helpen als we proberen om het over een andere boeg te gooien.

De brochure is voor € 4,50 (excl. portokosten) te bestellen bij het secretariaat van de Raad van Kerken.

MULTIRELIGIEUZE BIJEENKOMST OVER 'RECHTVAARDIGE OORLOG'

Maandagmiddag 21 mei 2007 vond in Amersfoort in het kantoor van de Raad van Kerken een ontmoeting plaats tussen mensen uit de leiding van de verschillende religieuze koepels. De Raad initieerde deze bijeenkomst met als doel kennismaking en gesprek. Naast ontmoeting spraken de deelnemers over klassieke religieuze visies op de 'rechtvaardige oorlog'. 'Omdat dit thema expliciet over een van de cruciale onderwerpen in de wereldsamenleving gaat en ons allen raakt', aldus de beraadgroep Interreligieuze ontmoeting van de Raad die de bijeenkomst voorbereidde. Een verslag van Berry van Oers, secretaris van de beraadgroep.

Vijf auteurs hadden op verzoek een bijdrage geleverd in de vorm van een paper: dr. Marzouk Aulad Abdellah, universitair docent Fiqh aan de VU in Amsterdam; dr. A. Bierdja, leger-pandit te Den Haag; prof. dr. A. van Iersel, rooms-katholiek hoofdaalmoezenier bij Justitie en hoogleraar geestelijke verzorging aan de Universiteit van Tilburg; dr. Tzvi Marx, directeur Folkertsma Stichting te Hilversum en Dh. Varamitra, voorzitter van de Boeddhistische Unie Nederland. Daarnaast namen aan de bijeenkomst deel vertegenwoordiger(s) vanuit de Raad van Kerken in Nederland, de Vereniging van migrantenkerken SKIN, de Boeddhistische Unie Nederland, het Nederlands Israëlitisch Kerkgenootschap en de Hindoe Raad Nederland.

Oorlog en geweld

De deelnemers kregen ter voorbereiding voorafgaand aan de bijeenkomst de papers van de auteurs toegezonden. Op de bijeenkomst gaven de auteurs alleen nog een korte toelichting op hun bijdragen.

H. Vroom lichtte het paper van rabbijn Tzvi Marx (verhinderd) toe. Marx beschrijft in zijn paper dat volgens de joodse klassieke visie het gebruik van geweld in een onvolmaakte wereld soms noodzakelijk is om een groter goed te bereiken. Het gebruik van geweld is altijd aan een aantal voorwaarden verbonden. Er is een tijd van vrede en er is een tijd van oorlog. God wordt soms voorgesteld als

een krijger. God kan zowel bron van vrede als bron van geweld zijn. Het echte visioen is natuurlijk een rijk van vrede.

Dh. Varamitra gaf aan dat het boeddhisme leert dat je alleen mag nemen wat je nodig hebt. Het is niet toegestaan te doden, te plunderen en te verkrachten. Geweld is niet met geweld op te lossen. Geweld roept juist geweld op. Toch zijn wereldwijd ook boeddhisten betrokken bij het gebruik van geweld. Dat komt, aldus Dh. Varamitra, omdat er vaak incorrect vanuit de bronnen wordt geciteerd.

F. van Iersel benadrukte dat in het christendom 'rechtvaardige oorlog' geen doctrine is maar een benaderingswijze, een methode. Het vroege christendom was geen aanhanger van 'rechtvaardige oorlog', maar ook niet van pacifisme. Van Iersel concludeerde dat men alleen contextueel over rechtvaardige oorlog kan spreken.

Pandit Bierdja zei dat vanuit het hindoeïsme gezien het gebruik van geweld nooit goed is. Het laat immers altijd sporen na. Alleen als het niet anders kan, nadat je alles al geprobeerd hebt, wordt soms geweld gebruikt. Egoïsme leidt vaak tot het gebruik van geweld en oorlog: "Zoals ik het wil, moet het gebeuren." Mensen hebben echter intellect. Dat kan hen ervan afhouden geweld te gebruiken. Die afweging heeft te maken met een innerlijke strijd, het goede en het kwade in jezelf.

Marzouk Aulad Abdellah zei dat ook in de islam de oorlog als een uitzondering wordt gezien. Soms is het gebruik van geweld echter noodzakelijk om bijvoorbeeld vrijheid van godsdienst in stand te houden, of wanneer je jezelf moet verdedigen als je aangevallen wordt. Oorlog moet, zo leert de klassieke visie op de rechtvaardige oorlog in islam, gebaseerd zijn op barmhartigheid. Je mag geen onschuldige burgers doden, niet onnodig verwoesten, niet vernietigen.

Elkaar bevragen

Na de toelichtingen door de auteurs liet voorzitter Van Eijk hen vragen aan elkaar stellen om daarmee het gesprek op gang te brengen.

Vraag van een hindoe aan een christen: Wie bepaalt wanneer een oorlog rechtvaardig is? In de regel bepaalde een overheid, een natie dat. De laatste decennia is er een ontwikkeling op gang gekomen die stelt dat afzonderlijke naties dat niet meer kunnen uitmaken, maar dat de Verenigde Naties de bepalende instantie moet zijn.

Vraag van een christen aan een moslim: Is het idee van rechtvaardige oorlog doctrinair uitgewerkt in de islam? In principe heb je vanuit de islamitische visie het recht jezelf te verdedigen. Een islamitische meerderheid in een land mag voor haar eigen rechten opkomen, maar men moet niet-islamitische burgers respecteren. Marzouk: "Het zijn ten slotte allemaal burgers van hetzelfde land." Toch constateren we dat in sommige moslimlanden christenen minder rechten hebben. Ook worden moslims die overgaan tot het christendom bedreigd. Marzouk: "In principe is dat niet toegestaan. Het is daarom hoopvol dat de discussie over deze kwesties ook binnen de islamitische wereld in volle gang is."

Vraag van een moslim aan een boeddhist: Ben je verplicht om je levensbeschouwing over te dragen aan anderen? Het boeddhis-

me kent geen bekeringsijver. Boeddha leerde immers dat het gaat om een innerlijk aanname. Je kunt een levensbeschouwing niet van buitenaf opleggen.

Vraag van een boeddhist aan een jood: Waarom wordt vaak bij het starten van een oorlog het argument 'het is de wil van God' gebruikt? Vanuit het jodendom gezien is het onmogelijk God er buiten te houden. God hoort bij alles wat je doet.

Vraag van een jood aan een hindoe: wanneer een hindoe in een niet-hindoeland gaat wonen, gaat dan de eigen norm boven die van de overheid? Pandit Bierdja gaf aan dat hindoes eraan gehouden zijn de regering en de wetten van het land waar je woont te respecteren. Die wetten gaan vóór de wetten van de godsdienst. Ter illustratie zei Bierdja dat zelfs wanneer Nederland een hindoeland als India zou aanvallen, Nederlandse hindoedoesoldaten mee zullen vechten in het Nederlandse leger.

Verder gaan

Ter afsluiting van het boeiende gesprek concludeerde de voorzitter dat we de behoefte hebben elkaar te ondervragen over allerlei kwesties. De deelnemers gaven aan graag verder te willen gaan met elkaar. Elkaar bevragen in een informele setting naar aanleiding van een thema vond men een uitstekende formule. De volgende themavoorstellen konden worden genoteerd: criminaliteit, wat kunnen we er aan doen; de multireligieuze samenleving, hoe multireligieus is Nederland, hoe tolerant zijn we; loyaliteit, wat maakt me loyaal aan dit land; geloofsovergang, hoe reageren we daar op; scheiding van kerk en staat, hoe werkt dat in Nederland uit, is er (nog) een rol voor religies in het publieke discours?

De bijeenkomst werd in een prima sfeer afgesloten met een diner bestaande uit koosjer, halal, vegetarisch en 'gewoon' eten.

ASSEMBLEE IS ONDERWEG!!

In het Roemeense Sibiu zal van 4-9 september 2007 de afsluitende bijeenkomst van de Derde Europese Oecumenische Assemblee gehouden worden. De Assemblee wordt georganiseerd door de Conferentie van Europese (protestantse en orthodoxe) Kerken (CEC) en de Raad van Europese (rooms-katholieke) Bisschoppenconferenties (CCEE). Deze zogenaamde EEA3 (Third European Ecumenical Assembly) is een voortzetting van de grote oecumenische bijeenkomsten in Bazel (1989) en Graz (1997).

De enkele dagen durende slotmanifestatie zal in Sibiu zijn, maar CEC en CCEE zien de Assemblee zelf als een pelgrimstocht van maar liefst ruim anderhalf jaar. De tocht begon in januari 2006, toen in Rome het startsein werd gegeven. In februari 2007 werd in het Duitse Wittenberg een volgende fase ingeluid en nu gaat de reis direct richting Sibiu, in het overwegend orthodoxe Roemenië.

Het thema is *Het Licht van Christus schijnt over allen. Hoop op eenheid en vernieuwing in Europa*. Lokale kerken en geloofsgemeenschappen worden uitgenodigd zich te bezinnen op de negen thema's die in Sibiu aan de orde komen. Dat zijn: Eenheid, Spiritualiteit, Getuigenis, Europa, Religies, Migratie, Schepping, Gerechtigheid en Vrede.

Charta Oecumenica

De goede verstaander hoort in die thema's de Charta Oecumenica doorklinken. De Charta is een Handvest voor de groeiende samenwerking van de kerken in Europa. Op de Assemblee in Graz in 1997 werd besloten tot de samenstelling ervan. De Charta werd in april 2001 door de presidenten van de CEC en CCEE ondertekend in Straatsburg. In de daarop volgende jaren werd de Charta door onder andere de kerken in Nederland, Duitsland en

Hongarije aanvaard. In Nederland gebeurde dat tijdens de Oecumenelezing in januari 2002 na een ontmoeting van jongeren en kerkleiders. In de Charta staan concrete verplichtingen voor de kerken voor hun samenwerking in Europa. In Sibiu zal stilgestaan worden bij de vraag wat de Charta tot nu toe heeft opgeleverd en welke uitdagingen deze de kerken in de komende tijd stelt.

Sibiu-lezingen

Vanuit Nederland gaan zo'n 35 mensen als officiële gedelegeerden van de lidkerken naar Sibiu. Zij zullen daar de andere 2100 gedelegeerden ontmoeten, naast zo'n 400 deskundigen, adviseurs, journalisten en anderen. De stad Sibiu, die in 2007 ook Culturele Hoofdstad van Europa is, zal daarmee bijna uit haar logistieke voegen barsten. Dat is ook de reden dat

er nauwelijks mogelijkheden zijn om als bezoeker naar de Assemblee te gaan. Niettemin gaan er vanuit Nederland enkele tientallen bezoekers en vertegenwoordigers van oecumenische organisaties.

De voorbereiding in Nederland concentreert zich rond een reeks van lezingen, de zogenaamde Sibiu-lezingen, die de Raad van Kerken in samenwerking met de Katholieke Vereniging voor Oecumene organiseert over de verschillende thema's van de Assemblee. Voorts verscheen een brochure met bijbelstudies over het thema Licht onder de titel *Het Licht van Christus schijnt over allen* in de reeks Oecumenische Bezinning. Ook komen de gedelegeerden tweemaal bijeen en zal er op 24 augustus een bijeenkomst zijn voor iedereen die naar Sibiu gaat.

Eenieder die naar Sibiu gaat en op 24 augustus in Amersfoort aan de bijeenkomst wil deelnemen, wordt gevraagd zich op korte termijn op te geven bij het kantoor van de Raad.

Programma

Tijdens de Assemblee zullen in Fora de negen thema's aan de orde komen. Op zaterdag 8 september wordt het feest van de Geboorte van Maria groots gevierd, terwijl er op zondag een slotviering is. Het

is de bedoeling dat zaterdag en zondag ook veel Roemenen naar Sibiu zullen reizen om de afsluiting van de Assemblee mee te vieren. Gedurende de hele week wordt in de avonden een uitgebreid cultureel programma verzorgd door lokale kerken en organisaties. Elke dag wordt begonnen met een morgengebed en gezamenlijke bijbelstudie.

Gedelegeerden doen hun verhaal

De gedelegeerden zullen ongetwijfeld met nieuwe ideeën en plannen naar Nederland terugkeren. Velen van hen zijn graag bereid over hun ervaringen te vertellen op een avond van uw lokale raad van kerken, gemeente of parochie. Mocht u hiervoor in het komend winterseizoen belangstelling hebben, dan kunt u dit laten weten aan het bureau van de Raad van Kerken in Nederland. Het bureau zal proberen u in contact te brengen met een van de gedelegeerden.

Opgave voor de bijeenkomst op 24 augustus (voor allen die naar Sibiu gaan) of vragen met betrekking tot het uitnodigen van een gedelegeerde als spreker in het winterseizoen: tel. 033 4633844; e-mail lwillemse@raadvankerken.nl.

Voor de brochure: zie binnenzijde omslag.

DE VERANDERENDE KRACHT VAN DE NAVOLGING VAN CHRISTUS

‘De imitatio Christi vervult het leven met nieuwe kracht en voert naar de kern van ons mens-zijn.’ In de derde Sibiu-lezing, op 30 maart jl., sprak dr. Hanneke Arts over de spiritualiteit van de mystica Hadewijch van Brabant en de betekenis van haar spiritualiteit voor mensen van nu. Een verslag van Geert van Dartel.

Hadewijch van Brabant leefde in de tweede helft van de 13^e en het begin van de 14^e eeuw. Over haar leven is niet veel bekend. Daarvoor zijn we afhankelijk van de geschriften die zij heeft nagelaten (brieven, gedichten en visioenen). Bekend is dat Hadewijch leefde als een begijn. Het was in een periode waarin de begijnhoven, zoals we die nu nog kennen, nog niet bestonden. Begijnen leefden verspreid over de stad en waren vooral werkzaam in de textielindustrie. De begijnen voorzagen in hun eigen levensonderhoud, maar waren ook actief in de zorg voor leprozen en het onderwijs aan meisjes. De begijnen zijn voortgekomen uit de zogenaamde armoedebewegingen die al in de 11^e eeuw opkwamen, maar maakten geen deel uit van het reguliere kloosterleven. Volgens Arts was het begijnenwezen in de 13^e eeuw voor veel vrouwen een bewuste keuze, een leefwijze die de weg naar de arbeidsmarkt opende en die het vrouwen mogelijk maakte in hun eigen levensonderhoud te voorzien.

Uit haar geschriften komt Hadewijch naar voren als een vrouw die ten diepste geraakt is door de goddelijke werkelijkheid. De veertien visioenen die Hadewijch heeft nagelaten, getuigen daarvan. Voor mensen van vandaag is het moeilijk om deze visioenen te begrijpen en misschien roepen ze ook wel argwaan of scepsis op. Arts plaatste daarbij enkele belangrijke kanttekeningen: mystici zelf waarschuwen bij herhaling tegen het expliciet zoeken naar visioenen als zouden die

meer inzicht geven over God dan het gewone gelovige zoeken. Argwaan en scepsis ten aanzien van buitengewone religieuze ervaringen is bovendien niet alleen iets van onze tijd. Ook de mystieke vrouwen in de Middeleeuwen werden met verdachtmakingen en scepsis geconfronteerd. In haar voordracht ging Arts niet in op de betekenis van de visioenen voor het geloof. Zij probeerde te verhelderen wat de visioenen leren over de weg van Hadewijch met Christus.

Als kernwoorden in de visioenen van Hadewijch benoemde Arts de imitatio Christi en het vermogen om vanuit Gods liefde te leven. Het eerste visioen is in wezen een terechtwijzing van een eenzijdig op God gerichte levenswijze die voorbijgaat aan het mens-zijn en het lijden van Jezus. ‘Maar erken jij dan eens’, zegt Jezus in het visioen, ‘dat ik geleefd heb als louter mens: en dat mijn lichaam zwaar lijden onderging (...) en dat mijn liefde heel de wereld steeds nieuw doorgloeit (...) Gij zijt nu eenmaal mens, leef dan ook als mens.’ De imitatio Christi betekent bij Hadewijch ‘als méns God present stellen in de wereld, door net zoals God toen Hij als mens op aarde leefde, het lijden te ondergaan, maar in lijden steeds God te blijven aanhangen’. Hadewijch noemt deze manier van leven het ‘dragen’ van de minne.

In de imitatio Christi groeit een relatie met God die in Hadewijchs beleving gekenmerkt wordt door gelijkwaardige, wederkerige liefde, door Hadewijch ‘fierheid’ genoemd. Deze

fierheid is daarenboven ook uitdrukking van de verantwoordelijkheid die de mens gegeven is wanneer hij zich in liefde tot God bekennt. De mens die innerlijk met Christus verbonden is, leert op een nieuwe manier, vanuit het perspectief van Gods gerechtigheid, naar zichzelf, de ander en de wereld te kijken. Degene die in liefde antwoord geeft op de vraag met Christus op weg te gaan, leert volgens Hadewijch zichzelf kennen zoals God hem ziet. De imitatio Christi voert daarom naar de kern van ons mens-zijn, de fundamentele waardigheid die de mens in Gods ogen heeft. Deze waardigheid is niet afhankelijk van geld, macht of status, maar van de mate waarin de mens bereid is zich open te stellen voor de liefde waarmee God naar mensen kijkt.

De uitnodiging tot navolging is in onze tijd nog steeds actueel, maar evenmin als in de Middeleeuwen een gemakkelijk recept. Ook Hadewijch kampte met de ervaring van Gods afwezigheid. Maar dat ontmoedigde haar niet. Hadewijch heeft beschreven dat leven vanuit de navolging tot echte verandering in de mens en zijn leefwereld leidt. Door in

waarachtigheid Gods gerechtigheid te doen, kunnen wij ook nu dragers van het licht van Christus worden, ieder op eigen plek en met eigen mogelijkheden. Arts legde de vraag op tafel of wij in onze tijd nog durven geloven dat het licht van Christus in ons werkzaam wordt. En dat is beslissend. Want als we wensen dat het Licht van Christus zichtbaar wordt in de wereld, dan is de eerste vraag van de mysticus gericht tot ons: geloven wij dat het verschil maakt wanneer we zelf lichtdragers worden? Wanneer wij van binnenuit verlicht worden door de liefde van God, in waarachtigheid zien met de ogen van God, zal dat ook zichtbaar zijn voor anderen. Meer nog dan woorden, kan dat een kracht zijn die mensen bij elkaar brengt en relaties van binnenuit vernieuwt. Hadewijchs visie op de navolging als het doen van gerechtigheid en het vasthouden aan de menselijke waardigheid is volgens Arts ook een goed uitgangspunt voor kritiek op structuren van onrecht waarin menselijke waardigheid ten onder dreigt te gaan.

De integrale lezing van dr. Hanneke Arts is te vinden op de website www.oecumene.nl.

OECUMENE TER PLAATSE

Een oecumenische wandeling langs het Alkmaardermeer

Op een zaterdagmiddag in april stond er een wandeling op het programma van het Oecumenisch beraad Akersloot samen met moslims uit Alkmaar en Heerhugowaard. Ondanks een geringe opkomst was het een fijne, maar vooral zinnige wandeling, waarbij diepgaande respectvolle gesprekken zijn gevoerd. Een korte impressie van Gerard Berghuis, secretaris van het Oecumenisch beraad Akersloot.

Om drie uur kwam men bijeen in het parochiecentrum van de Jacobuskerk. Na het welkom kwamen tijdens de koffie met cake de eerste gesprekken al op gang. Het gesprek moest onderbroken worden door de voorzitter, die uitnodigde om te gaan wandelen. Al spoedig bij het kerkhof kwamen er talrijke vragen over de begrafenis. Het onderwerp van deze middag was namelijk het bespreken en het elkaar informeren over bepaalde rituelen die gebruikelijk zijn, zoals o.a. de opname in de gemeenschap, het lid

zijn van die gemeenschap, het huwelijk. Al heel spoedig kwamen ook allerlei andere thema's aan de orde, zoals het hiernamaals, het godsbeeld of het 'begrip' Allah. Dit leidde toch tot de conclusie dat er wel veel overeenkomsten waren, maar toch ook verschillen. Onder een stralende zon liepen zo kleine groepjes langs het Alkmaardermeer, zich zo verdiepend in de gesprekken, dat de schoonheid rondom wel eens vergeten werd.

Na afloop kwam men weer terug in het parochiecentrum, waar een sobere maaltijd van soep met broodjes klaar stond, en waar de gesprekken nog een afronding kregen in een plenaire zitting. Er werd vastgesteld dat dit een fijne en zinnige ontmoeting was, maar dat het organisatorisch moeilijk was om elkaar vaak te ontmoeten: in Alkmaar vinden veel activiteiten op dit gebied plaats. Maar de contacten zullen blijven! Ver na zessen sloot de voorzitter de bijeenkomst.

Viering dertig jaar middagpauzedienst in Antwerpen

Op donderdag 7 december 2006, zo meldt A.R.K.-Berichten, driemaandelijks tijdschrift van de Antwerpse raad van kerken, werd in de Onze Lieve Vrouwekathedraal het feit gevierd dat er dertig jaar lang iedere donderdag een oecumenische dienst is.

"Al weer dertig jaar komen leden van de verschillende kerkgemeenschappen samen om te bidden en te zingen en zich te bezinnen in oecumenische geest, bidden met de Schrift en zich bezinnen op het evangelie. Een getuigenis van verbondenheid", zo schreef de voorzitter van de Antwerpse raad van kerken, havenaalmoezenier Mark Schipper, het in de inleiding van het liturgieboekje. Geen

stoel in de Venerabelkapel was onbezet. Velen trotseerden storm en slecht weer om toch aanwezig te zijn.

Frans van den Brande (medestichter van de dienst) schetste het ontstaan. In de zeventiger jaren, het eerste decennium na het Vaticaans Concilie, was er veel beweging op het oecumenisch vlak. Ook bij de protestantse broeders en zusters was er een groeifase. Dialoogvormen in oecumenische geest kwamen op gang. Men vroeg zich af: waarom steeds maar weer discussiëren, debatteren, waarom hebben wij zo weinig tijd over om te bidden? De dienst in de bidweek was een jaarlijks hoogstandje. Er moet altijd wor-

den gebeden, gebed is noodzakelijker dan discussie. Men zag als voorbeeld de middagpauzedienst in het Begijnhof in Amsterdam. En zo stelde iemand: als ook in Engeland midden in de steden iets dergelijks gebeurde, waarom dan niet in Antwerpen. Zo is het dan begonnen de eerste week van de advent, in de St. Janskapel toen, en nu in de Venerabelkapel.

De bisschop van Antwerpen, mgr. Paul van den Berghe, sprak de bezinning uit. "Het christendom staat of valt met de getuigenis dat Jezus Christus gekomen is en zoals de Hebreënbrieff zegt: eens en voorgoed gekomen, eens en voorgoed het heiligdom is binnengegaan. Wij moeten geen ander meer verwachten. Wij zijn geen christen meer als wij niet aanvaarden dat het heil reeds onder ons is gekomen, dat we reeds bevrijd zijn. Dat het geworden is, wat de beloften van profeten voorspelden. Het is er reeds.

Wij zijn geen christen, wanneer we niet gespannen naar de toekomst uitkijken. We leven in die spanningen en het is dan ook goed dat deze viering in die context gevierd kan worden. Wat ook voor deze viering past, dankbaarheid voor wat er gebeurd is, een soort van: men kan bijna niet begrijpen dat men dit 30 jaar volhoudt. Dit is gesticht en volgehouden met zo'n goede wil.

Er is respect gegroeid in onze stad voor elkaar. Er is veel samenwerking gekomen, ook op sociaal gebied, met betrekking tot het havenapostolaat bijvoorbeeld zijn geweldige inspanningen gedaan."

Samen werd de oecumenische geloofsbelijdenis gebeden en het oecumenisch Onze Vader gezongen. Tot slot volgden de O-antifonen.

De nacht der kerken, zaterdag 23 juni 2007 in Rotterdam

Overgewaaid uit Oostenrijk en Duitsland gaat ook Nederland, dat wil zeggen Rotterdam, kennismaken met *De nacht der kerken*. Het initiatief tot deze nacht ligt bij het Convent van Kerken. In dit Rotterdamse convent ontmoeten vertegenwoordigers van kerken elkaar: protestants, rooms-katholiek, oud-katholiek, en bijzonder genoeg ook de joodse gemeenschap.

Wat is de nacht der kerken? In de nacht der kerken staat de gemeenschap centraal. Op deze zaterdag staan in zeventien kerken door heel Rotterdam de deuren open voor een breed publiek met een verrassend programma. Kerken zijn pleisterplaatsen van bezinning en spiritualiteit, en de kerken willen zich dit jaar eens laten zien en horen. Muziek, natuurlijk, veel muziek, vocaal en instrumentaal. Verder: bezinning, debat,

dans, markt, beleving van spiritualiteit, ontmoeting, en, hoe kan het ook anders in deze veelkleurige stad: interreligieuze manifestatie. Elke kerk heeft een eigen programma. Deze zijn bewust heel divers, omdat de bewoners van die kerken divers zijn. Op één avond kan men deelnemen aan de wereld van het Gregoriaans en aan de wereld van Taizé, men kan even naar het Barokke Paradijs aan de Nieuwe Binnenweg, en daarna in debat over vrijheid en verdraagzaamheid. Op verschillende plekken is er een speciaal programma voor kinderen en jongeren. De kinderen kunnen bijvoorbeeld dwalen door een gotische kathedraal aan de hand van Mozes. Misschien wilde u altijd al in een koor zingen? Dat kan die avond. En daarna kan men bijvoorbeeld in debat met een bisschop over vragen van dood en leven.

Verder wordt er ook gezorgd voor de inwendige mens: in elke kerk is een 'kerkcafe' met koffie, thee, drankjes en kleine hapjes.

De nacht begint om 18.00 uur en eindigt met, van 23.30 uur tot middernacht, een spetterend programma, waaronder een optreden van migrantenkoren, op het plein van de St. Laurenskerk.

Kortom: de kerken van Rotterdam presenteren zich anders dan u gewoon bent. Loop binnen en laat u verrassen, zo vermeldt de informatie, al is het maar voor eventjes.

Een uitgebreid programma in de zeventien deelnemende kerken is te vinden op www.nachtderkerken.nl; telefonisch contact opnemen kan ook: tel. 010 4666722.

Twaalf uur muziek in Utrechtse Kerken op 07-07-07

Op 7 juli 2007 van zeven tot zeven zal er in de binnenstadskerken van Utrecht muziek klinken. De binnenstadskerken organiseren een muziekestafette in het kader van 25 jaar Kerken Kijken Utrecht. Cantorijen, organisten, musici, dirigenten van binnenstadskerken en een enkel ander koor laten horen wat er normaal gesproken op zondag te horen is. Op één dag kan men een palet van kerkmuziek horen. Van Gregoriaans tot modern, met orgel en zang. Om zeven uur begint het Gregoriaans koor Utrecht in de St. Catharinakathedraal. De estafette eindigt met delen

uit een evensong door de Schola Davidica in de Janskerk. Vervolgens is er op het Domplein het Poverty Requiem (zie hieronder).

De muziekestafette is, samen met een nieuwe reeks ansichtkaarten voor bezoekers, het cadeau van de kerkgenootschappen aan het jarige Kerken Kijken Utrecht.

Het programma zal te zijner tijd te vinden zijn in o.a. het magazine Kerk in de Stad en op de website www.kerkenkijken.nl.

Poverty Requiem: zing mee tegen de armoede in de wereld!

In het jaar 2000 beloofden de 189 lidstaten van de Verenigde Naties om binnen vijftien jaar de armoede in de wereld flink terug te dringen. Met het Poverty Requiem wordt de wereld eraan herinnerd dat we halverwege zijn. Het wordt in 2007 op zo'n vijftien plekken in Nederland uitgevoerd. In Utrecht vindt de uitvoering plaats op 07-07-07, precies de datum op de helft naar 2015! Het Poverty Requiem is een muziekstuk voor koor, percussie en 2 solisten (alt en sopraan) en geeft zoveel mogelijk mensen de kans hun stem te verheffen om zo een artistiek en politiek statement te maken voor het bestrijden van de armoede in de wereld.

Iedereen kan meedoen en zijn stem gebruiken tegen de armoede, als individu of met een koor. Geef je op, studeer thuis het Poverty Requiem in en kom vervolgens naar de eenmalige gezamenlijke repetitie op 5 juli. Op de website vindt men naast uitgebreide informatie, de audio, de tekst en de bladmuziek van het Poverty Requiem. Het is allemaal te downloaden.

Opgeven kan via www.povertyrequiem.org.

GEWELD TEGEN VROUWEN RAAKT ONS ALLEMAAL

Op de tweede plenaire Raadsvergadering van 2007 op 11 april jl. stond onder meer een gesprek over de brochure 'Geweld tegen vrouwen raakt ons allemaal' op de agenda. Deze handreiking voor de kerkelijke gemeente werd gepubliceerd door Kerk in Actie van de Protestantse Kerk in Nederland. De plenaire Raad besloot de brochure aan te bieden aan de lidkerken voor gebruik, al dan niet aangepast, in eigen kerk, gemeente en/of parochie. Ds. Ilona Fritz, nauw betrokken bij het proces van totstandkoming van de brochure, gaf ter vergadering een nadere toelichting op de bredere achtergrond van de handreiking. Een bijdrage van haar hand.

Op 25 november 2005, de Internationale Vrouwendag, sprak de Generale Synode van de Protestantse Kerk in Nederland over een gevoelig thema: geweld tegen vrouwen. Geweld tegen vrouwen kent geen grenzen. Elke dag, in tijden van vrede en oorlog, in alle culturen en religies, onafhankelijk van de sociale laag, hebben vrouwen en meisjes, in meerdere of mindere mate, te lijden van lichamelijke, seksuele en psychologische mishandeling.

De notitie 'Churches say 'No' to violence against women' van de Lutherse Wereldfederatie diende als leidraad voor de bespreking. Zij is ontstaan en gerijpt door consultaties van de Lutherse Kerken in alle continenten van 1999 tot en met 2001. Zij is een belangrijke bijdrage voor de decade tegen geweld van de VN en werd aangeboden aan de Wereldraad van Kerken en aan de Verenigde Naties. De notitie is inmiddels in 28 talen vertaald. Zij dient in vele werelddelen tot het doorbreken van het taboe over geweld tegen vrouwen in kerken en samenleving. Zij helpt bij een analyse van de eigen situatie en het maken van beleid om geweld tegen vrouwen in de kerk te verminderen. Zij kiest tot theologisch uitgangspunt de schepping van de mens uit het eerste scheppingsverhaal: God schiep de mens als zijn evenbeeld, als evenbeeld van God schiep hij hem, mannelijk en vrouwelijk schiep hij de mensen. (Genesis 1:27) Misbruik en geweld

tegen mensen is zonde, omdat de mens zich daardoor afkeert van God.

Een korte analyse van vormen en structuren van geweld geeft inzicht in situaties die geweld mogelijk maken of bevorderen. Er wordt ook een kritische noot geplaatst bij kerkelijke tradities en structuren. De notitie eindigt met voorstellen voor het gesprek, een overzicht van hulporganisaties en bouwstenen voor liturgie en gebed.

Geweld tegen vrouwen raakt ons allemaal is de Nederlandse vertaling en wordt nu op aangeven van de plenaire Raad aangeboden aan de lidkerken van de Raad om ermee te werken. In de inleiding wordt gerefereerd aan het project *Geweld niet gewild, kerken voor veiligheid en vrede* van de Raad. In het kader van het opkomen voor mensen in kwetsbare posities kan, ondanks het opheffen van de projectgroep Geweld

niet gewild, aandacht aan het thema gegeven worden.

Laten we hopen dat de kerken in Nederland de plaatsen zijn waar geweld tegen vrouwen bespreekbaar en afgebouwd wordt. Want geweld tegen vrouwen is zonde.

De brochure 'Geweld tegen vrouwen raakt ons allemaal' is te bestellen bij de Protestantse Kerk in Nederland, tel. 030 8801724, e-mail brochureverkoop@pkn.nl. Prijs € 3,--.

IN ORDE, 2007-2010 OECUMENISCH LEESROOSTER

Recent verscheen de nieuwe editie van *In Orde* voor de jaren 2007 - 2010, behorend bij het Oecumenisch Leesrooster van de Raad van Kerken in Nederland. Vertegenwoordigers van diverse kerken, thuis in de bijbel, opvoeding en onderwijs, kerkmuziek en ontwikkelingen in de plaatselijke kerken, werkten er in opdracht van de Raad van Kerken aan mee.

De elfde editie van het *Oecumenisch Leesrooster* biedt aan kerken en parochies, maar ook aan hen die voorgaan in vieringen in verpleeginstellingen en elders, een goed handvat voor het vinden van de bijbelse teksten die aan de basis voor de viering kunnen liggen. Ervaringen uit plaatselijke

kerken, uit onderwijs en kerkmuziek, gecombineerd met kennis van de bestaande leesroosters en de bijbel, staan garant voor een goed afgewogen ensemble van lezingen. Het rooster verbindt de twee manieren van bijbellezen in kerkelijk Nederland: die van het 'leesrooster' met de centrale plaats van het evangelie en die van de vrije zoektocht door de hele bijbel. Het rooster treedt in werking met Advent 2007.

Bestellen: Boekencentrum Uitgevers te Zoetermeer, tel. 079 3628282 of e-mail info@boekencentrum.nl. Prijs: € 10,--.
Abonnees van 'De Eerste Dag' ontvangen 'In Orde' gratis bij hun abonnement.

THEMA WEEK VAN GEBED VOOR DE EENHEID 2008

Onlangs ontving de Raad van Kerken in Nederland het materiaal vanuit de Wereldraad van Kerken voor de Week van gebed voor de eenheid van de christenen in 2008. Deze week vindt jaarlijks plaats van 18 t/m 25 januari. Het thema voor 2008 luidt: Bid onophoudelijk (1 Tessalonicenzen 5:17) Het ge-

deelte uit de bijbel dat centraal staat, is 1 Tessalonicenzen 5:(12b)13b-18.

De projectgroep Week van gebed voor de eenheid zal het Engelstalige materiaal vertalen en bewerken voor de Nederlandse situatie. Het boekje zal zoals gewoonlijk in september verschijnen.

UITGAVEN

Het licht van Christus schijnt over allen. Hoop op eenheid en vernieuwing in Europa', 2007, nr. 32

In het kader van de voorbereiding op de derde Europese Oecumenische Assemblee in Sibiu, Roemenië, heeft de Raad van Kerken in Nederland in samenwerking met de Katholieke Vereniging voor Oecumene en de Nederlandse Zendingsraad een brochure met bijbelstudies uitgegeven rond het thema 'Licht'. De derde Europese Oecumenische Assemblee vindt plaats van 4-8 september 2007. De brochure bevat negen bijbelstudies.

'Licht' is in de bijbel een zeer belangrijk woord. Het komt in bijna alle bijbelboeken voor, van Genesis tot aan het boek Openbaring.

In de brochure wordt stilgestaan bij de machtige eerste verzen van het boek Genesis. Psalm 36 wordt toegelicht om te zien wat Gods bedoeling met mens, dier en samenle-

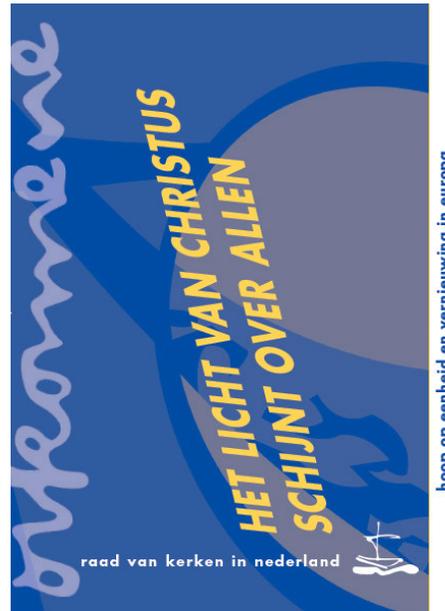
Gebed

Bij U is er licht.
O God,
help mij te bidden
en mijn gedachten te concentreren op U.
Ik kan dit niet alleen.
In mij is er duisternis, maar bij U is er licht.
Ik ben alleen, maar U verlaat mij niet.
Ik ben zwak van hart, maar bij U is hulp.
Ik ben rusteloos, maar bij U is er vrede.
In mij is er bitterheid, maar bij U is er geduld.
Ik begrijp uw wegen niet,
maar U weet de weg voor mij.

Dietrich Bonhoeffer, *Verzet en overgave*, 1943

ving is. De woorden van de profeet Jesaja versterken dat nog met het beeld van het

licht voor alle volken. Verschillende passages uit het Nieuwe Testament worden gelezen tegen de achtergrond van onze gese-

culariseerde samenleving en bieden hoop en inspiratie voor de lezers van vandaag.

De brochure wil een handreiking zijn voor de individuele en de gezamenlijke bijbelstudie in parochies, gemeenten en oecumenische groepen, ongeacht of men naar Sibiu gaat of niet. De bijdragen volgen steeds een vast stramien: de uitleg van de bijbeltekst wordt gevolgd door een toespitsing op de situatie van de kerk in Nederland en/of Europa. Iedere tekst mondt uit in een gebed en een of meer gespreksvragen.

Bestellen: secretariaat Raad van Kerken, e-mail willemse@raadvankerken.nl; tel. 033 4633844. Prijs: € 4,50 (excl. portokosten).